

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De waarborg van zaligworden

**“Maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen”
Romeinen 8:26b**

Wat ligt zaligworden voor de kinderen van de Heere toch vast! U twijfelt daaraan? Misschien prefereert u toch “och mocht”. Mogelijk wilt u bouwen op uw geloof, op uw bekering, op uw gevoel of op uw bidden of op uw goede werken. Maar wie daarvan zijn zaligworden laat afhangen, verkeert permanent in onzekerheid. Dan is het vandaag wel en morgen niet.

We moeten luisteren naar de Schrift, het vaste Woord van God.

‘t Was inderdaad nut voor de levende kerk dat de Heere Jezus opvoer. Vanaf het moment dat Hij is gaan zitten ter rechterhand van Zijn Vader, is Hij geworden de Voorbidder, de Pleitbezorger. Hij met Zijn doorboorde handen, Hij Die Zijn bloed heeft ingedragen in het hemelse heiligdom, Hij Die door Zijn bloedstorting de rechtsgrond heeft gelegd voor zaligworden, en daarom kan en mag bidden: “Vader, Ik wil dat degenen, die Gij Mij gegeven hebt, ook bij Mij zullen zijn”. Zoudt u durven zeggen dat het twijfelachtig is of Zijn gebed wordt verhoord? Dat zou betekenen een streep halen door Christus’ Borgwerk. Zaligworden voor Gods kinderen ligt nog vaster. Ze hebben een tweede Voorbidder: de Heilige Geest. Waar? Buiten hen? Neen, in hen! Hier is de vrucht van Pinksteren. De Geest uitgestort in hen. Onbegrijpelijk wonder. De Geest Zelf, de derde Persoon, ook God, in hen. Wat doet Hij in die harten? Hij bidt voor hen, dat wil zeggen Hij bidt, Hij pleit ten behoeve van, ten nutte van hen. En dat precies als de Voorbidder daarboven: voortdurend. Niet af en toe. Elke dag, elk ogenblik,

onophoudelijk. Immers de Geest gaat nooit meer weg. Hoe het overgebleven vlees Hem ook zou willen uitwerpen.

Zijn bidden daarbinnen geschiedt met onuitsprekelijke zuchtingen. Dat zijn dus verzuchtingen die niet uitgesproken, niet onder woorden gebracht kunnen worden.

‘t Gaat volgens het verband om de heerlijkheid en de hoop op die heerlijkheid. Gods kind kan niet onder woorden brengen wat die heerlijkheid is. Dat is onuitsprekelijk. Maar wat dat kind niet kan uitspreken dat brengt de Geest onder woorden. Hij geeft de uitdrukking die aan het gehoopte goed beantwoordt.

Dit zuchten van de Geest kunnen we een beetje begrijpen, en wel als we denken aan Zijn werk en aan de plaats waar Hij werkt. Het is Zijn werk om Christus te verheerlijken. Daar is heel Zijn arbeid opgericht. Hij maakt plaats voor Christus, voor Hem als Borg, als Zaligmaker, als Middelaar, als de Profeet, de Priester en de Koning. Hij doet handen uitbreiden naar deze Christus. Hij herschept en herstelt. Echter dat is hier nog ten dele. Christus wordt pas volkomen verheerlijkt in de dag der dagen. Daarom dat heimwee, dat verlangen, dat bidden met onuitsprekelijke zuchtingen van de Heilige Geest. Reikhalzend ziet Hij uit naar de volkomen verheerlijking van Christus.

Dat zuchten wordt ook duidelijk als u let op Zijn werkplaats. Dat is niet de hemel, maar de aarde. Hij is uitgestort op de aarde. Nader bepaald: in de kerk. En heeft de kerk reeds de heerlijkheid die Christus verwierf? U weet wel beter. ‘t Zou volmaakt moeten zijn, maar het tegendeel is waar. Wat een zonde openbaart zich ook op ker-

kelijk terrein. Verder nog. Zijn werkplaats is het hart van een ieder die de genadegave van de Heilige Geest heeft ontvangen. En is dat hart van dezulke zonder zonde? Is er geen vlees meer? Wandelen de kinderen Gods nu alleen maar door de Geest? O zeker - ze zijn door het wonder van genade wedergeboren, tempelen van de Heilige Geest geworden. Inderdaad - tempel van die Geest, Zijn woon- en werkplaats. Maar och wat een zonde is er nog, wat een overgebleven vlees nog dat begeert tegen de Geest. Hoe dikwijls wordt Hij wederstaan, bedroefd, uitgeblust. Het ongeloof dat weer heer en meester is, de boze lusten van het vlees die de overhand weer hebben, vanwege genadegaven niet de eer van Christus zoeken maar eigen eer.

In welke diepte van vernedering is de Heilige Geest gekomen! Is het daarom een wonder dat Hij zucht naar de komende verlossing, dat Hij bidt met onuitsprekelijke zuchtingen? O neen - Hij zucht niet ten behoeve van Zichzelf. Dat zou volkomen begripelijk zijn. Hij bidt ten behoeve van Gods kinderen. Hun verheerlijking is Zijn verheerlijking. Nu spitst zich alles toe op dat woordje “ons”. Bent u daarbij? Waaraan u dat kunt weten? Wel - handen gaan zich uitbreiden naar Christus. Er komt plaats voor Hem. En ook de strijd gaat ontbranden, de heilige oorlog. Vanwege zuchtingen van de Heilige Geest in u gaat u zuchten. Nog “Geestloos”? Is het dan niet de hoogste tijd om uw knieën te buigen en te bidden om die Geest? Hij is en wordt u toch toegezegd?

Weet u - het wordt dan rijk van de Heere Jezus als Voorbidder en van de Heilige Geest al Voorbidder als ik leer niet te weten wat ik bidden zal gelijk het behoort. Die twee als Voorbidder te kennen dan is zaligworden zo vast. Die twee zijn de waarborg van het zaligworden van Gods kind.

Ds.v.Z.

Van de redactie

1. Ontmoetingsdag Kampen.

Deze zal D.V. zaterdag 19 september a.s. weer gehouden worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, 2e Ebbingestraat te Kampen.

Morgensamenkomst:

Opening: Ds. H.C. v.d. Ent van Elburg.

Spreker: Ds. P. van Zonneveld van Scheveningen.

Middagsamenkomst:

Opening: Ds. R. de Kok van Sliebrecht (Even-Haëzer).

Spreker: Ds. D. Slagboom van Doornspijk.

Sluiting: Ds. A. v.d. Weerd van Dordrecht-C.

We wekken jong en oud van harte op deze dag te bezoeken. De Heere heeft al menigmaal het Woord willen zegenen tot eer van Zijn Naam. In de pauze is er ook volop gelegenheid tot ontmoeting. Er zal ook een verkooptafel van Alphen a.d. Rijn staan (zie bericht in dit blad).

2. Ds. G. de Vries, Heerde.

We ontvingen van de kerkeraad van

Heerde bericht dat Ds. G. de Vries D.V. 7 september 1992 veertig jaar Dienaar des Woords mag zijn. In besloten familiekring zal dit herdacht worden. Langs deze weg willen wij Ds. De Vries en zijn vrouw van harte Gods zegen toewensen op hun verdere levensweg.

3. Terug.

We mochten na een goed verblijf van vier weken weer veilig terugkeren in Werkendam. Het was twaalf jaar geleden dat we in Dundas (Canada) geweest zijn. Er is ondertussen een nieuwe pastorie en een nieuwe kerk gebouwd. Er is mij gevraagd aandacht te blijven besteden aan de school die uitgaat van de gemeenten van Dundas en Hamilton.

In het verleden heeft ds. Blom zich

daar een warm pleitbezorger van betoofd. De hoop werd uitgesproken dat de aandacht niet zou afnemen. Het onderwijs wordt anders dan in Nederland daar geheel door de ouders zelf bekostigd. Steun is dus van harte welkom.

Van de administratie

Dit keer konden we 5 nieuwe abonnees noteren en ontvingen we f 20,- aan giften. hartelijk dank.

Wie verrast ons de volgende keer of keren met opgaven van nieuwe abonnees?

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Nederlandse Geloofsbelijdenis

42.

Van de algemene Christelijke Kerk

We zijn in onze belijdenis terecht gekomen bij een nieuw gedeelte: de Kerk des Heeren: "Wij geloven en belijden een enige Katholieke of algemene Kerk, dewelke is een heilige vergadering der ware Christ-gelovigen, al hun zaligheid verwachtende in Jezus Christus, gewassen zijnde door Zijn bloed, geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest".

We kunnen er niet aan voorbijgaan, dat de Nederlandse Geloofsbelijdenis bijzonder veel aandacht heeft voor de Kerk. Er worden niet minder dan 6 artikelen aan de belijdenis van de Kerk besteed. Artikel 27: het wezen van de Kerk. Artikel 28: de noodzaak zich bij de Kerk te voegen. Artikel 29: het onderscheid tussen de ware en valse Kerk. Artikel 30 en 31: de regering en de ambten van de Kerk. Artikel 32: de kerkelijke tucht.

Die brede behandeling ligt geheel in de lijn van Calvijn, draagt daar trouwens ook het stempel van. In de Institutie of onderwijzing in de Christelijke godsdienst schrijft hij wel heel uitvoerig over de Kerk. Het laatste boek is er zo ongeveer voor de helft aan gewijd.

Het heeft ons veel te zeggen, dat onze belijdenis zo breedvoerig spreekt van de Kerk des Heeren. Laten we niet denken dat het gebeurt omdat hier de Kerk als zodanig of in zichzelf zo verheerlijkt wordt. Het gaat niet om het

geloof in de Kerk. De apostolische geloofsbelijdenis gebruikt ook bij het artikel voor de Kerk niet het woord "in", zoals bij de artikelen van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Er staat eenvoudig: "ik geloof.... een heilige algemene, Christelijke Kerk.." En zo lezen we het hier ook direct aan het begin: "wij geloven.... een enige.... algemene Kerk.." De Roomse leer van de Kerk, met de nadruk op de paus en de hele kerkelijke hiërarchie, wordt hier van harte verworpen. Dat betekent immers, dat men "in" de Kerk gelooft. Nu valt het niet te ontkennen, dat er heel wat zgn. protestanten zijn, die in de praktijk niet veel beter zijn. Niettemin is dit niet de leer van de reformatie. De reden van de brede aandacht voor de Kerk is niet de verheerlijking van de Kerk als zodanig maar het is veel meer de grote betekenis, die de Kerk heeft in het leven der ware gelovigen. We kunnen er wel bij zeggen: in verband met Christus en Zijn weldaden!

Eerst is er beleden, wat er in Christus, Zijn werk, Zijn weldaden ligt. Nú gaat het over de Kerk. Die volgorde moet wel allereerst benadrukt worden. Eerst Christus en dan de Kerk! Dat houdt echter wel in dat het niet is: Christus zonder de Kerk. Het lijkt bij meerderen vandaag wel zo. Ze willen nog wel van de Christus en Zijn weldaden spreken - en hoe! - maar zijn afkerig van de Kerk des Heeren. Die

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werken-dam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Kerk wordt hier gewaardeerd om én vanuit de Christus.

Het woord "Kerk"

In onze belijdenis lezen we het woord "kerk". Het valt op dat in de Statenvertaling een ander woord gebruikt wordt nl. gemeente. We kunnen denken aan veel plaatsen in het Oude Testament als het gaat over de vergadering van Israël, aan de bekende tekst uit Mattheüs: "en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen" en aan verscheidene plaatsen in het boek Handelingen.

Het moet benadrukt worden, dat het in de regel én in die vertaling van Gods Woord én in de belijdenis om dezelfde werkelijkheid gaat. In ons spraakgebruik wordt wel eens onderscheid gemaakt tussen gemeente en kerk. Bij gemeente wordt dan gedacht aan de plaatselijke gemeente en bij kerk aan het geheel. Ook zijn er wel die niets van het woord "kerk" moeten hebben omdat ze afkerig zijn van bijv. de regering en de ambten in de kerk. Voor hen is dan "gemeente" het woord, dat hun ideaal weergeeft: een bij elkaar zijn van christenen. We behoeven ons bij het lezen en verstaan van dit gedeelte der belijdenis niet te laten leiden door zulke overwegingen: onze belijdenis bedoelt met de Kerk niets anders dan de "heilige vergadering der ware Christ-gelovigen".

De heilige vergadering

De wijze, waarop artikel 27 het wezen van de Kerk des Heeren omschrijft moet ons treffen. Van belang is hier vooral de aanduiding: vergadering. Hier is aansluiting aan de woorden, die in het Oude- en Nieuwe Testament worden gebruikt. In het Oude Testament wordt gesproken van de saamvergaderde gemeente tot de dienst des Heeren.

In het Nieuwe Testament wordt een woord gebezigd, dat zich daarbij aansluit. Het gaat daar ook om de saamvergadering van de geroepenen. Zo wordt er ook in een bepaalde tekst van onze belijdenis één uitdrukking gebruikt, waarin het woord "kudde" zit.

Het eenvoudige beeld uit Gods Woord spreekt hier van de herder en zijn schapen. De herder vergadert zijn schapen tot een kudde. Christus is de Goede Herder van alle ware schapen. Hij vergadert hen tot de Kerk des Heeren. Hij vergadert door hen te roepen door Zijn Geest en Woord. Vrucht

van die roeping is het komen tot Hem en tot elkaar.

Hier is aansluiting bij onze Heidelbergse Catechismus. In Zondag 21 vr. en antw. 54 horen we die bijzondere woorden: "Wat gelooft gij van de Heilige, algemene Christelijke Kerk? Dat de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht, zich een gemeente tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord... vergadert.." Weer datzelfde woord: vergadering! De Kerk als vergadering bepaalt ons bij het werk van de Drieënige God: Vader, Zoon en Heilige Geest. We kunnen hier de Nederlandse Geloofsbelijdenis samen nemen met de Heidelbergse Catechismus. We kunnen ook zeggen dat het uiteindelijk al in de Nederlandse Geloofsbelijdenis staat: in het licht van het geheel.

De Kerk komt uit de Vader. Zij is geen menselijke uitvinding. De oorsprong van de Kerk ligt in Gods verkiezend welbehagen. Dat is zo'n groot wonder en voorrecht tegelijk. Nu ligt de Kerk vast in God. De Kerk des Heeren en het volk van God zijn aan elkaar verbonden. Ja, we kunnen de Kerk met die naam weergeven. Het wijst ook op verkiezende liefde. Het is het volk dat geroepen wordt uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, vanuit Gods eeuwig welbehagen. Het is de Kerk van Christus. Zo wordt die Kerk ook Zijn "lichaam" genoemd of Zijn "Bruid". Hij heeft die Kerk van Zijn Vader gekregen. Hij heeft die Kerk met Zijn bloed gekocht. Hij vergadert haar door Zijn Geest en Woord. Door het ware geloof in Hem is er alleen het wezenlijk behoren tot die Kerk. Alleen door de gemeenschap met Hem. Hoe wordt hier ook aan het begin van dit artikel de Naam van Hem verheerlijkt. Hoe is hier ook de aansluiting aan het voorgaande in onze belijdenis. Ook heeft de Heilige Geest hier Zijn plaats. In Gods Woord wordt de lijn van de Heilige Geest naar de Kerk zo duidelijk getrokken. Denk eens aan namen voor de Kerk als "woonstede Gods" en "tempel des Heiligen Geestes". Hij maakt de roeping krachtadig in het hart. Hij werkt het geloof. Hij verbindt aan de Christus en doet Zijn gemeenschap kennen. Hij verbindt de ware gelovigen met elkaar. Hier wordt ook gesproken van het "geheiligd" zijn en "verzegeld door de Heilige Geest".

Zichtbaar en onzichtbaar

Als het over de Kerk des Heeren gaat

worden er veel onderscheidingen gebruikt. Er zit een waarheid in de opmerking van iemand: "Of men al onderscheidingen invoert om het begrip zuiver te krijgen, wij hebben toch altijd min of meer het gevoel, dat er een rest overblijft, die men, ook door een nog zo ruime uitbreiding der onderscheidingen, niet meester wordt".

Ik denk hier aan de onderscheiding tussen de zichtbare en onzichtbare Kerk of de zichtbare en onzichtbare zijde van de Kerk, zoals sommigen het wat beter willen uitdrukken. Die kan heel verkeerd worden gebruikt. Om bijv. te ontkomen aan de bedroevende kerkelijke verdeeldheid tussen hen, die elkaar naar Gods Woord zouden moeten zoeken. Het kan ook betekenen dat we het niet zo nauw nemen met de eisen die God aan Zijn Kerk stelt.

Niettemin laat ik toch graag deze onderscheiding gelden, zoals die bijv. door Calvijn in de Institutie gebruikt wordt. "... we hebben gezegd, dat de Heilige Schrift in tweeërlei zin van de Kerk spreekt. Soms, wanneer ze de kerk noemt, bedoelt ze de kerk, die inderdaad voor Gods aanschijn kerk is, in welke geen anderen opgenomen worden, dan die door de genade der aanneming kinderen Gods en door de heiligmaking des Geestes waarachtige leden van Christus zijn. Dikwijls echter duidt de Schrift met de naam kerk aan de ganse menigte der mensen, die over de aarde verspreid is en die belijdt, dat zij één God en Christus dient, door de Doop in Zijn verbond wordt ingelijfd...." Ziet daar gaat het dus ook over "onzichtbaar": zoals die kerk voor Gods aangezicht is, en "zichtbaar": die belijdt en de dienst des Heeren onderhoudt voor ons oor en oog.

Zoals Calvijn er van schrijft, gaat het om het benaderen van wat de Schrift zegt. Dat moet toespreken, ook als we naar de belijdenis van de Kerk des Heeren zien. Dan kunnen we van Zondag 27 zeggen dat het hier - in de omschrijving van het wezen der Kerk - gaat om de Kerk, zoals die voor Gods aangezicht is. Daartoe behoren de ware Christ-gelovigen, die al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus, gewassen zijnde door Zijn bloed..

Eigenschappen van de Kerk

Duidelijk komen hier ook de eigenschappen van de Kerk des Heeren uit. We besteden er kort aandacht aan. Bij

de behandeling van deze artikelen zullen we er toch nader op ingaan.

De Kerk is heilig.

Zij is afgezonderd van deze wereld tot de verheerlijking Gods. Te danken aan Gods verkiezing en aan het offer van Christus.

De Kerk is algemeen. Hier staat ook het woord "katholiek". Zij behoort niet tot één bepaald volk of één bepaalde tijd. Voor de Kerk gelden geen grenzen van geslacht of leeftijd, stand of rang, volk of taal.

De Kerk is Christelijk. Zij is het eigendom van Christus. De belijdenis

van Christus als de Zoon van God is daar het beslissende.

De Kerk is één. Die eenheid is allereerst gave maar ook roeping. Alleen vanuit de gave van de eenheid in Christus wordt die roeping recht beoefend.

Dan wordt als eigenschap er vaak bij genoemd: de Kerk is apostolisch. De belijdenis van Nicea spreekt ervan. Zij is gebouwd op het fundament der apostelen.

Gelukkig die van deze Kerk een levend lidmaat is!

D. Slagboom.

De troost der verkiezing

II.

(naar aanleiding van het gelijknamige boek van ds. L. Vroegindeweij)

Zowel de vorige als de voor-vorige keer stonden we stil bij het derde van de zogenaamde "vijf punten van het Calvinisme", namelijk de particuliere verzoening. We zagen 1). de noodzakelijkheid van verzoening die ieder menskind geldt, 2). de genoegzaamheid van de door Christus aangebrachte verzoening die eveneens de gehele wereld omvat en 3). de zaligmakende kracht van de verzoening die zich uitstrekt tot hen die begrepen zijn in het besluit der verkiezing. Tot die allen en tot die alleen.

Geen prediking?

Deze elementen komen we alle drie tegen in hoofdstuk II van de Dordtse Leerregels. Als een heldere weerlegging van de stelling van de Remonstranten. Maar dit was nog niet alles; er moest nog iets gezegd worden.

Immers, zo beweerden de volgelingen van Arminius, prediking van het Evangelie is alleen mogelijk wanneer we uitgaan van een algemene liefde van God tot alle mensen. De prediker moet tot elke hoorder kunnen zeggen: "Christus is voor u gestorven! Geloof dit woord en u bent behouden". Als dat niet gezegd kan worden dan blijft er geen Evangelieprediking over. Men kan Christus niet verkondigen en ieder nodigen om in Hem te geloven, als Christus niet voor ieder gestorven is. Al met al, zo meenden zij, als er geen algemene liefde van God en geen universele verzoening is, dan is het fundament voor de prediking vervallen.

We moeten erkennen: bij oppervlakkige beoordeling klinkt deze redenering heel aannemelijk. Immers, zo zou ook onze gedachte kunnen zijn, hoe is het te rijmen dat de HEERE enerzijds door middel van de prediking ieder tot Zich nodigt en ernstig aller behoudenis wil, en anderzijds toch de goddelozen verdoemt en hun harten niet vernieuwt? Daartegen verzet zich toch de logica?

En inderdaad, er zijn ook mannen geweest, godvruchtige predikers - zowel ten tijde van de Synode in Dordt als sindsdien en tot heden toe - die zich gedrongen voelden een logische consequentie uit deze schijnbare tegenstrijdigheid te trekken. Ook zij schrokken (evenals de Remonstranten) terug voor de gedachte dat er dan van twee willen bij God sprake zou zijn. Eén wil tot behoud van zondaren en één wil ter verdoemenis. En ook zij kwamen tot een conclusie. Weliswaar een geheel andere dan de Remonstranten, maar toch ook één die ons verstand tegemoet komt. Deze namelijk dat de opwekking om tot Christus te komen niet tot alle hoorders gericht mag worden. Het is ook ongerijmd, zo zei men en zo zegt men nog, hen die als vaten des toorns bereid worden tot het verderf Gods beloften te prediken. Daarom kan er geen sprake zijn van een algemeen aanbod van genade voor allen en een iegelijk die zich onder de prediking bevinden. Het is hier niet de plaats om uit te weiden over achtergronden en gevolgen van deze stelling. Evenmin over de actuele betekenis van een en ander. Laten we het houden bij de constatering dat de mannen van Dordt

alzo niet spraken. Althans niet in de Leerregels die zij allen ondertekenden. De verborgenheden Gods laten zich niet doorgronden. En zij wilden die ook niet doorgronden. Onze vaders bogen ootmoedig onder de gepenbaarde dingen. En lieten het geheimenis als zodanig liggen. Gedachtig aan wat Calvijn ergens zegt: "Om deze dingen te begrijpen is ons verstand te klein". Maar wat zij in de Schrift lazen en door de verlichtende leiding van de Heilige Geest daaruit mochten verstaan, beleden zij ook voluit on onbekrompen. Hoe dit ook streed tegen de menselijke wijsheid.

"Voorts is de belofte des Evangelies dat een iegelijk die in de gekruisigde Christus gelooft niet verderve maar het eeuwige leven hebbe. Welke belofte alle volkeren en mensen tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden met bevel van bekering en geloof" (artikel 5 van Hoofdstuk II).

Belofteprediking

Er is de belijdenis van de algehele verdorvenheid van de mens. En ze moet blijven staan. Omdat de vreselijke werkelijkheid van ons, mensen, niet anders is. Er is de belijdenis van de onvoorwaardelijke verkiezing en de soevereine verwerping. Begrepen in Gods voornemen vóór de grondlegging der wereld. En ze moet blijven staan. Omdat de onderscheiding tussen mensenkinderen van eeuwigheid alzo bij God aanwezig is. Er is de belijdenis van de persoonlijke verzoening. En ze moet blijven staan. Omdat de levendmakende kracht van de dood van Zijn Zoon ten behoeve van de Zijnen is - voor hen allen en hen alleen. En toch moet er gepreekt worden. Ja, juist daarom moet er gepreekt worden. Omdat de weg van de middelen in Gods voornemen begrepen is. Juist omdat God Zijn volk heeft uitgevonden in Christus, moet deze Christus gepredikt worden. Het behaagt God nu eenmaal door middel van de dwaasheid der prediking goddelozen zalig te maken. En deze prediking geschiedt tot volken en mensen die midden in de dood liggen. Als men het heel precies wil zeggen: iedere hoorder van de prediking is even dood voor het Evangelie als de doden op het kerkhof dood zijn voor een menselijke stem.

Maar - "de ure komt en is nu wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods. En die ze gehoord heb-

ben, zullen leven" (Joh. 5 vs. 25). Wat moet er geprekeet worden? De belofte van het Evangelie moet geprekeet worden, zeggen onze vaders. Tot allen en een ieder. Nogmaals: dat is niet de aankondiging dat alle hoorders zalig zullen worden. Ook niet dat alle mensen met God verzoend zijn. En evenmin dat alle mensen uitverkoren zijn tot zaligheid. Wat moet er dan geprekeet worden? Laten we het zo zeggen: Wie moet er geprekeet worden? Christus! Immers Hij is de inhoud van de belofte aan Abraham en diens zaad. En het heil in Hem; dat ik met lichaam en ziel, in leven en in sterven, voor tijd een eeuwigheid het eigendom van Christus ben. Vandaar dat de Leerregels in een volgend hoofdstuk de prediking typen als de aanbidding van Christus. En Hij mag verkondigd worden aan ieder die het maar hoort.

Artikel 5 volgt op artikel 4. Dat is in dit verband veelzeggend. Immers het verband waarin de Leerregels deze ruimhartige uitspraak doen, geeft aan dat ze gelijktijdig op de grond van de algemene belofteprediking wijzen. In zijn heel lezenswaardige boek "De uitgestrektheid van de verzoening" (Utrecht 1989) wijst ds. C. Harinck daar terecht op. De prediking van de Evangeliebelofte mag plaatsvinden op grond van de algenoezaamheid van Christus' offer. Het is duidelijk dat onze vaders hier niet uitgaan van het verborgen besluit maar van het bevel van God en van de algenoezaamheid van de offerande van Christus. Dat is het fundament van de algemene prediking van het Evangelie. De belofte van de verzoening met God voor een iegelijk die in Christus gelooft, rust op de werkelijkheid en de algenoezaamheid van de aangebrachte verzoening. Deze belofte van het Evangelie moet ieder gepredikt worden.

Geadresseerde prediking

"Zowel aan de uitverkorenen als aan de verworpenen wordt Gods barmhertigheid door het Evangelie aangeboden", aldus Calvijn. Ja, zelfs mogen we met H. Bavinck zeggen dat het Evangelie aan mensen verkondigd wordt, ten diepste niet in de hoedanigheid als verkorenen of verworpenen, maar als zondaren die allen verlossing nodig hebben. Door mensen bediend die de verborgen raad Gods niet kennen. En zo kan het Evangelie niet anders dan algemeen in de aanbidding zijn.

In deze lijn geeft ook ds. Vroeginde-

weij zijn uitleg van dit artikel. We lezen nog even met hem mee als hij het volgende schrijft. *Aan ieder persoonlijk mag en moet Christus voorgesteld worden als de Zaligmaker in Wie de zaligheid is voor de zondaar als hij Jezus aanneemt. God schenkt in de prediking aan ieder die het Evangelie hoort Christus. Door middel van de prediking zegt de HEERE: "Hier is Jezus. Hij is voor u als gij Hem hebben wilt tot uw Profeet, Priester en Koning. Hij is voor u als gij alle eigengerechtigheid en eigenwijsheid wilt laten varen en u voor deze Koning in het stof werpen"! Want de aanbidding van Christus betekent niet dat ons een gouden sie-raad wordt aangeboden dat wij zouden kunnen verkopen om er iets anders voor terug te kopen of dat wij zouden kunnen opbergen om er ter gelegener tijd gebruik van te maken. Wie het leven met Christus wil hebben, moet de dood in. Hij moet eerst met Christus gekruisigd worden. De mens moet er helemaal aan. Op deze voorwaarde wordt Christus aangeboden. Maar dan ook aan een ieder die de prediking hoort.*

Zo staat de ware gereformeerde prediker veel sterker dan de remonstrantse. Bij de laatste moet het van de mens komen; God zorgt alleen voor helpen-

de genade. Wij echter hebben niet de minste verwachting van de mens. Maar we mogen wel verwachting van God hebben en veel ook. God kan doden levend maken. En Hij heeft beloofd te willen horen naar het gebed. Het is Gode aangenaam dat de geroepenen komen. Wat een motieven om zeer aan te dringen op de vernedering voor God, op het geloof in Gods goedertierenheid, op een smeken om ontdekking en om een kind Gods gemaakt te worden.

Laat dit gepredikt worden. Laat Christus gepredikt worden.

Aangeprezen aan ieder! Maar laat ook de noodzaak van wedergeboorte, van de openbaring van Christus, van het sterven aan onze gerechtigheid en van het ingeplant worden in Hem niet verzwegen worden. Met veel aandrang. Want aan armen wordt het Evangelie verkondigd, met bevel van geloof. En aan anderen geeft Christus Zich niet. Om persoonlijk te geloven moet Christus Zich eerst aan ons openbaren. "Dat doet Hij alleen", zegt Calvijn, "aan de ellendige en benauwde zondaren dewelke zuchten en arbeiden, hongeren en dorsten, en die van droefheid en ellendigheid uitdrogen". En ook dat is in de belofte van het Evangelie begrepen.

Middelharnis, J.M.J. Kieviet.

Voor de jeugd

4. De Samaritaanse vrouw

"En Hij moest door Samaria gaan"

Joh. 4:4

Beste jongelui!

Als jullie dit onder de aandacht krijgen, zijn de vakanties weer voorbij. Daar is in de vakantietijd heel wat gebeurd in de wereld. Verschrikkelijke dingen als we denken aan de oorlogen die er gevoerd worden, de honger die geleden wordt, en de rampen die verschillende gebieden overkomen, en de slachtoffers bij duizenden opeist.

Het is allemaal nog buiten onze grenzen gebleven, en dan dreigt het gevaar dat we aan al die dingen gewend raken. We horen en zien het en we geloven het wel. We leven inmiddels rustig door. Het blijft nog buiten onze deur.

Dat neemt echter niet weg dat de tijden zeer ernstig zijn. Kortom, het hele leven is ernstig. We leven maar één keer. En dat leven kan ook kort zijn.

Zeer kort zelfs. Niet alle mensen worden 80 jaar en ouder. Er zijn er ook die nog geen achttien jaar worden en jonger sterven. En sterven betekent altijd dat we God moeten ontmoeten. Daar wordt door de meesten geen rekening mee gehouden. Dat doet men in de wereld niet. Die gaat de kerk voorbij. Die leeft bij de olympische spelen of andere vermakelijkheden, die in overvloed geboden worden. Dat zijn de goden van deze tijd, waar de massa voor buigt. Daar wordt geld en goed, ja het leven aan opgeofferd. En als men dan nooit aan God gedacht heeft, hoe zal men dan voor Hem kunnen bestaan? Wie nog in de bijbel gelooft, weet dat dit niet kan. En dat Zijn oordeel vreselijk is.

Ik hoop echter dat mijn lezers hun vermaak niet in dit leven zullen zoeken, in de dingen die voor de eeuwigheid geen waarde hebben, of het zou

alleen in het negatieve moeten zijn. Het is beter als men zijn vermaak heeft leren krijgen in de dienst van God en als het leven mag in het hart: "Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten." Wie de Heere uit liefde dienen mag, heeft een vermaak in Zijn Woord. Dat te onderzoeken en dat te overdenken, is geestelijk eten, dat smaakt. Dat zullen jullie wel weten, ik hoop vanuit de praktijk. Want het kan je krachtens opvoeding zijn bijgebracht, terwijl je uit de praktijk er niets van weet. Zo zijn er helaas ook velen. Als jullie de echte lust nog missen om de Heere te vrezen, dan is er altijd nog om te vragen. Vragen staat vrij. En God zegt in Zijn Woord, dat degenen die nederig naar Hem vragen, Zijn wegen zullen leren.

We zijn met elkaar aan het denken over de Samaritaanse vrouw. We hebben jullie iets verteld over de landstreek Samaria. Over het volk dat daarnaar genoemd is: de Samaritanen. Ook de verhouding tussen de Joden en de Samaritanen is ons onder de aandacht gebracht. Die was niet best. Integendeel! Die was zeer slecht. Doch Jezus moest er doorheen. Dat is op zichzelf een wonder van Goddelijke liefde. De Samaritanen zaten echt niet op Hem te wachten. Wie doet dat eigenlijk wel? Niemand van nature. En ondanks dat ook nu niemand op Hem zit te wachten gaat hij toch nog door de wereld. Een Hem hatende wereld, te midden van Hem hatende mensen. Hij doet dit om te zoeken en zalig te maken datgene wat verloren is. Is dat ons al een wonder geworden? Want wij liggen allemaal verloren. Dat is de ontzaglijke werkelijkheid waarin elk mens van nature zich bevindt. Wie daar achter komt zal het zeker een wonder vinden, dat Jezus JEZUS is, dat is een Zaligmaker van zondaren.

Zaligmaken dat is Zijn levenswerk op aarde geweest. En dat is nog Zijn werk, al is Hij thans niet meer lichamenlijk op de aarde. Hij doet dat nu door Zijn Woord en Geest. Denk daar maar eens over na.

Terwijl Jezus door Samaria ging kwam Hij in een stad van Samaria, genaamd Sichar. Volgens een bijbelse encyclopedie betekent het woord Sichar: Dronken, dwaas. Dat zijn wel betekenisvolle woorden. Want je zelf dronken drinken is een dwaas werk. Als de drank is in de man, dan is de wijsheid in de kan. Dat is een oud

sprekwoord, dat ook nu nog wel eens overdacht mag worden. Want de drankverslaving is een hedendaags kwaad, dat veel is onder de mensen. En niet alleen de drank. Ook de drugs. De zinnen van jonge mensen en ook ouderen, worden er door beneveld en het lichaam wordt er door verwoest. Daar kan niet genoeg voor gewaarschuwd worden. En denk niet dat deze zaken onder ons niet gevonden worden. Want het komt in de beste kringen voor. God beware er ons voor.

De stad genaamd Sichar, lag dicht bij Sichem. Dat is ook een plaats die in de bijbel meer dan eens genoemd wordt. Je komt hem in Gen. 33:18-20 al tegen. "En Jacob kwam behouden tot de plaats Sichem, welke is in het land Kanaän, als hij kwam van Paddan Aram; en hij legerde zich in het gezicht der stad." Dat wil zeggen: In de buurt van die plaats. "En hij kocht een deel des velds, waarop hij zijn tent gespannen had, van de hand der zonen van Hemor, den vader van Sichem, voor honderd stukken geld; en hij richtte aldaar een altaar op, en noemde het: De God Israëls is God." Volgens Jozua 24:32 zijn daar de beenderen van Jozef begraven, de lievelingszoon van Jacob. Want dit stuk land was aan de nakomelingen van Jozef tot een erfenis gegeven. Zo staat het ook in Joh. 4:5: "Hij kwam dan in een stad, genaamd Sichar, nabij het stuk land, hetwelk Jacob zijn zoon Jozef gaf".

Bij die stad was een bron. Men ging er van uit dat die door Jacob in zijn tijd reeds gegraven is, waarom de bron de "Jacobsbron" genoemd werd. Het was een heel gewone waterbron. Wij kunnen ons de betekenis daarvan eigenlijk maar moeilijk voorstellen. Want water is een van eerste levensbehoeften.

Doch in onze huizen zijn allemaal kranen. Het water loopt bij een ieder zo maar uit de muur. Gemakkelijker kan het niet. Wie zich wassen wil zet de kraan open en het water komt van zelf. Wie drinken wil verricht dezelfde handeling, en hij kan zijn dorst lessen. Doch in die tijd was het heel anders. Iedereen was op een bron aangewezen. En die waren lang niet overal. Dergelijke dingen komen in de onderontwikkelde landen nog voor. Je kunt dat zien in de krant dat mensen in de rij staan, om een emmer water te bekomen. Wij kunnen ons zoiets haast niet voorstellen. Ik geloof toch dat het zijn nut kan hebben om ook daar eens

P.S.

VERBODEN TE LEZEN!!

Zaterdag 19 september worden jullie allemaal in Kampen verwacht. Dan hebben we daar weer een ontmoetingsdag. Dat zijn voor velen onvergetelijke dagen. Die er de smaak van te pakken hebben, willen ze niet meer missen.

Als jij daar nog niet bij hoort, kom dan eens kijken. Het is de moeite waard. Je ontmoet er mensen uit het hele land. De "LEVENSRON" is ook daar aanwezig. De wateren zijn zoet en goed! Hartelijk welkom in het kerkgebouw van de Ger. Gemeente, dat al zoveel jaren ons voor die dagen ter beschikking wordt gegeven. Hebben jullie dit tóch gelezen? VERGEET HET DAN NIET!!!!

V.D.E.

aan te denken, om te waarderen de voorrechten waarin wij boven velen delen.

Als Jezus door Samaria moest gaan, komt Hij dus in de stad Sichar, en Hij zette Zich neer bij de Jacobsbron. Jezus gezeten bij de Jacobsbron, doet mij een zeer wonderlijke combinatie van woorden aan de hand. Want Jezus Zelf is de "Levensbron". Hij is de Bron van alle leven. Wat dat betekent, zal uit het vervolg wel blijken. Doch ik geloof dat het goed is, als jullie daar nu al over gaan denken, dat, namelijk de Levensbron "Jezus", zich neer gezet heeft bij de Jacobsbron. Wie uit die Bron drinken mag, en dan denk ik weer aan de betekenis van de naam van de stad Sichar: "dronken, dwaas", die wordt ook dronken. Dronken niet van wijn, maar van liefde. Dat is een wonderlijke dronkenschap. Wie daar weet van heeft wordt voor de wereld voor dwaas gehouden, terwijl dat de ware wijzen zijn. Dronken mensen lopen dikwijls te zingen. Zij kramen dan allerhande dwaasheid uit. Je kunt, als je zulke mensen ziet en hoort, er alleen maar medelijden mee hebben, dat zij zo ver gekomen zijn, en dat door eigen schuld.

Doch die geestelijk dronken zijn, zingen ook wel eens: "Hoe groot is Uw goedgunstigheid! Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid! Hier wordt de rust geschonken; Hier wordt 't vette van Uw huis gesmaakt; Een volle beek van wellust maakt hier elk in

liefde dronken. Bij U, HEER'! is de levensbron; Uw licht doet klaarder dan de zon, Ons 't heug'lijk licht aanschouwen. Wees die U kennen mild en goed, En toon d'oprechten van gemoed Uw recht waar z'op vertrouwen."

Wonderlijke zaken. Hoe wonderbaar is Uw getuigenis. De ene gedachte roept de andere op. Sichar: dronken, dwaas. De Jacobsbron: natuurlijk water, nuttig en nodig. Doch je wordt er niet dronken van. Je kunt er wel schoon van worden en door drinken er van opknappen. Doch de Levensbron, "Jezus", overtreft alles en allen. En daar moeten wij het van hebben.

Of de Jacobsbron nog bestaat, weet ik

niet. Het is alleen een natuurlijke bron geweest, die een lang bestaan gehad heeft. Doch het bestaan van die bron is toch altijd maar tijdelijk. Doch de Levensbron "Jezus", bestaat nog. En dat is een eeuwige Bron. Die droogt nooit op. Hij is altijd levend en fris. Zalig zijn degenen die via de Jacobsbron bij de Levensbron mogen terecht komen. Dat is dan in dit artikel gebeurd. Ik hoop dat jullie er mogen vertoeven. Want je kunt nergens beter verkeren dan bij deze Bron. Hij geeft water ten eeuwige leven. Op degenen die daar dronken van worden, kun je alleen maar jaloers zijn. Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Mannenkoor

presenteert CD/MC t.b.v. Stichting "ONTMOETING"

Om precies te zijn 24 augustus j.l. was het 5 jaar geleden dat Mannenkoor "Rehoboth" uit Geldermalsen werd opgericht. Vanwege dit eerste lustrum is er recent een opname gemaakt, welke binnenkort op CD/MC zal verschijnen. We zijn als koor verheugd en dankbaar dit te hebben mogen en kunnen realiseren.

Het koor, dat vanaf de oprichtingsdatum onder de inspirerende leiding staat van de heer W. van Galen uit Barneveld, heeft het repertoire gekozen uit de Psalmen. Geestelijke en Vaderlandse liederen, waarvan er maar liefst een twintigtal zijn te beluisteren op de binnenkort te verschijnen CD/MC, die als titel "Groot is Uw Naam" draagt.

Het uiteindelijke streven was en is om vanwege dit heuglijke feit iets te doen voor onze medemens in nood, hetgeen zeggen wil, een groot gedeelte van de baten die deze geluidsdragers hopelijk op tafel brengen, ten goede laten komen voor bijv. een Stichting die zich hier ook daadwerkelijk voor inzet. De Stichting "ONTMOETING" waarop de keuze gevallen is, houdt zich intensief met dit doel bezig.

Kort samengevat: Stichting "ONTMOETING" verleent hulp aan mensen in nood: zwervers, verslaafden, prostituees en alle die in een crisissituatie verkeren, ongeacht ras, kleur of godsdienst. Op D.V. 19 september a.s. zal vanwege dit voornoemde feit de CD/MC-presentatie plaatsvinden in de Grote of St. Maartenskerk te Zaltbommel.

Allen die aan de tot standkoming van de CD/MC hebben meegewerkt zullen ook op deze avond te beluisteren zijn nl., Mannenkoor "Rehoboth" uit Geldermalsen, organist John Propitius uit Barneveld, bariton Henk Dijkhuizen uit Nunspeet en Ineke Bos-Strootman uit Lunteren aan de vleugel. Het concert vangt aan om 19.30 uur en de deuren van de prachtige St. Maartenskerk gaan om 19.00 uur open.

De toegang is gratis. Wel zal er een kollekte worden gehouden die in z'n geheel zal worden overgedragen aan Stichting "ONTMOETING".

De algehele leiding berust deze avond bij Ds. M.J. van Gelder, predikant der Gereformeerde Gemeente te Tricht-Geldermalsen.

Aan het einde van het concert is er gelegenheid voor het kopen van een CD/MC, welke van harte wordt aanbevolen.

Niet alleen voor het luisterplezier, maar zeer zeker ook voor het eerder genoemde goede doel.

Ook telefonisch te bestellen onder de nummers: 03455-72456/76005/74150 en 04187-1954.

Steun Gent

Beste vrienden en vriendinnen,

U vraagt misschien waarom dit schrijven.

Wij hebben een Rijn-Moezel bootreis gemaakt met Amicitia d.d. 25 juni

1992. Tijdens deze bootreis kwam in een ongedwongen gesprek met evangelist dhr. Bor naar voren, de nood van de evangelisatiepost in Gent. Ze kunnen financieel de post rond krijgen, maar het gebouw waarin de diensten gehouden worden is een oude wasserij geweest, die broodnodig aan restauratie toe is, wat betreft het dak (lekkage), isolatie, inrichting e.d.

De kosten van dit alles zijn geraamd op f 250.000,-

Daar is geen geld voor.

De kerken van Bewaar het Pand richting, doen er erg veel voor maar het aantal mensen is te klein om dit op te brengen.

Nu is bij enkele mensen de gedachte steeds meer gaan leven om te proberen hier wat aan te doen, om het woord van God zijn voortgang te doen vinden.

Als één lid, lijden alle leden zegt de Schrift.

Vandaar dit schrijven aan u vrienden en vriendinnen van elkaar, die Gods Woord lief is, om deze evangelisatiepost van dhr. Bor te helpen met een gift en zo een steentje bij te dragen in deze noodzakelijk te maken onkosten. Dat niet alleen nu, maar ook in de toekomst het werk onder deze mensen, die leven in ongeloof, bijgeloof en onkunde onderdak geboden kan worden. Om het woord van vrije genade te verkondigen, dat woord, wat de Heere wil gebruiken als middel in zijn hand, om mensen te bekeren.

Laten wij met zijn allen een steentje bijdragen om deze nood te lenigen. De Heere heeft de mildadige gever lief. Wij verzoeken uw bijdrage te storten op een daarvoor speciaal geopende bankrekening: 35.43.36.487 te Maasdam, ten name van vrienden van Gent. De sluitingsdatum is gesteld op D.V. 31 oktober 1992.

Namens de commissie:

dhr. H.J. Nieuwenhuizen, Rijssen, tel. 05480-16978

dhr. J. Hoogendoorn, Gouda, tel. 01820-14458

dhr. D. Bos, Spakenburg-Bunschoten, tel. 03499-84833

dhr. B. Smits, Maasdam, tel. 01856-3842

Dordrecht

Op 14 september 1892 werd te Dordrecht opnieuw de Christelijke Gereformeerde Kerk ingestitueerd.

Na honderd jaren zal dit feit herdacht worden.

De kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Dordrecht-Centrum nodigt daartoe leden en oud-leden, predikanten en kerkeraden, alsmede allen die zich met de gemeente verbonden weten, uit voor een speciale herdenkingsdienst op maandag 14 september 1992.

Deze avond zal in het teken staan van het thema:

"HONDERD JAAR CHR. GEREFORMEERDE KERK TE DORDRECHT"

Sprekers:

Ds. A. v.d. Weerd:

"Uit de nood geboren"

Ds. D. Slagboom:

"Door Gods hand geleid"

Ds. H.C. van der Ent:

"Voor de toekomst geborgen"

Ook zal het woord gevoerd worden door vertegenwoordigers van classis en gemeenten, die uit Dordrecht voortgekomen zijn.

Aanvang 19.30 uur.

Na 19.15 uur zullen alle plaatsen vrij zijn.

Plaats: Kerkgebouw Chr. Geref. Kerk Dordrecht-C., Singel 192, hoek Dub-

beldamseweg 1. Parkeergelegenheid: station N.S., bij het kerkgebouw en verder op de Krooswijkhof Singel 184-186.

Na afloop zal een consumptie worden aangeboden in het verenigingsgebouw "De Krooswijkhof".

Alphen a.d. Rijn

Op D.V. zaterdag 19 september a.s. op de Bewaar het Pand dag, is er een verkooptafel aanwezig ten bate van de nieuwbouw Chr. Ger. Kerk Alphen a.d. Rijn.

Daar zal o.m. worden verkocht:

Prachtige tafellakens, een nieuwe bestek-cassette voor 1/3 van de prijs, sfeerlampjes, kaarsen, kaarten, leuke kindercadeautjes voor kleine prijsjes, haarspelden, eventueel boeken (2e hands), speelgoed etc. etc.

Mogen wij op uw komst rekenen?

Vele kleintjes maken ene grote.

Met vriendelijke groeten van de medewerkers van "de kleine bouwsteentjes" te Alphen a.d. Rijn.

Info.: 01720-32378.

Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt

(aangekondigd in Bewaar het Pand van 14 mei j.l.)

Zo luidt de titel van een boekje, dat enkele maanden geleden werd uitgegeven door Den Hertog b.v. te Houten. In dit artikel vragen we daarvoor de aandacht van onze lezers. Het is geschreven door de predikanten ds. P. den Butter, drs. E.F. Vergunst en ds. R. Boogaard.

De uitgever zegt in een *Ten geleide* o.a. "Nu Israël in deze tijd meer en meer in het vizier komt, lijkt het tegelijk meer en meer een schibboleet te worden.

Daarbij doet een onbijbelse visie opgeld, waarin het belangrijker schijnt te geloven aan Israëls toekomst, dan in de Christus Gods. In dit boek trachten de auteurs een antwoord te geven op de actuele vraag naar de betekenis van Israël in verleden, heden en toekomst. Het moge duidelijk zijn, dat zij daarbij alleen de Heilige Schrift aan het woord laten."

Ds. P. den Butter schrijft over *Gods hand in het verleden*. Hij wijst er op dat Israël altijd weer in het nieuws is en schrijft daarna over *Gods plan met Israël*. "Zijn plan", aldus ds. Den

Butter, "met Israël bestaat nog altijd. In dat plan staat niet alleen dat uit Israël de Messias geboren zou worden en dat Hij dus tot Zijn volk zou komen. In dat plan staat eveneens, dat Israël tot de Messias zal komen in waar geloof. Al is dat dan niet terstond gebeurd bij de komst van Christus tot deze wereld, het zal toch een keer gebeuren. Paulus heeft daar in Romeinen 11 duidelijke taal over gesproken, met name in de woorden "en alzo zal geheel Israël zalig worden" (Rom. 11:26)."

Vervolgens schrijft ds. Den Butter over *De lange lijdensweg, Antisemitisme, Assimilatie, Mislukking van de assimilatie, over Zionisme - voorbereid, geboren, tegengewerkt, over Chaim Weizman, een uit Oost-Europa afkomstige Jood, die de nieuwe leider van de Zionistische beweging werd, over De Balfour-declaratie, de Politieke achtergrond, de Religieuze achtergrond, over Puritanisme en Nawerking van het Puritanisme, over Palestina - man-*

daatgebied en Englands ommezwaai, over Na de oorlog,

Oorzaken voor Englands omzwaai en Moreel verval.

De laatste paragraaf luidt: *Toch een joodse staat.* Daaruit nemen we het laatste gedeelte over:

"Engeland was door Hem gebruikt om de belofte van het Joods Nationaal Tehuis te geven.

Maar toen Engeland onwillig werd om Zijn zaak verder te dienen en alleen nog maar oog bleek te hebben voor eigen zaak en eigen belang, koos de Heere Zich andere instrumenten. Zijn doel zou Hij bereiken en dat doel heeft Hij bereikt. De joodse staat is er gekomen en is er gebleven. Maar als dan alles nog waar blijkt te zijn wat God eeuwen geleden al voorgezegd heeft, dan is ook nu nog waar: "En Ik zal zegenen die u zegent en vervloeken die u vloekt." Geldt dat laatste nog?

Is het daarom dat het grote machtige rijk van Groot-Brittannië het rijk "waarin de zon nooit onderging", stukje bij beetje is afgebrokkeld? Ja, dat lot deelt Engeland met vele westerse landen. Maar moet niet gezegd worden, dat het Westen in vele opzichten het heilloze pad van Engeland mee is opgegaan? Olie is in de moderne wereld meer waard en staat hoger genoteerd dan trouw en gerechtigheid. Om van de waardering voor de Bijbel maar helemaal te zwijgen.

De kerk belijdt te geloven in de voorzienigheid Gods. Die voorzienigheid wordt niet altijd doorzichtig. Er zijn en er blijven soms raadselen. Niet elk probleem wordt opgelost. Maar soms laat de Heere er toch ook iets van zien.

Dan is het ineens duidelijk, dat God de geschiedenis schrijft. Zijn vinger wordt dan zichtbaar. Ook in de manier waarop Hij de wijsheid der wijzen doet vergaan en het verstand der verstandigen doet ophouden. "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen", zegt Hij.

In oude tijden moest Kores meewerken om Gods volk vrijheid te geven om terug te keren naar hun eigen land. In onze eeuw moest Groot-Brittannië meewerken om Israël te doen terugkeren uit de tweede ballingschap. Gewillig of onwillig, aan het resultaat deed dat tenslotte niets af. Het maakt echter wel verschil voor de betrokkene. Gewillig of onwillig - dat is het verschil tussen zegen of vloek...."

Hierna komt het artikel van drs. E.F.

Vergunst: *Gods genade in het verleden.*

Hij stelt dat *Israël een uniek volk is*. Dat is terug te voeren tot God.

Dan volgt de vraag: *Tot zegen voor de volken?* Israël heeft niet beantwoord aan zijn roeping.

Het gedacht Gods verbond niet, maar de Heere houdt aan Zijn verbond vast. *"Evenwel!* Ja, dan lezen wij ineens dit woordje! En dat verbaast ons wél, want in dit woord is Israëls behoud gelegen."

"Daarin", zo schrijft drs. Vergunst verder, "was Israël onderscheiden van alle volken, dat het drager was van de openbaring Gods. Maar dat licht der openbaring bedoelde niet opgesloten te blijven binnen Israël zelf, maar moest uitstralen tot aan de einden der aarde. Alleen zo kon Israël, door Gods verkiezing en roeping gezegend, tot zegen zijn wereldwijd. Gezegend en tot zegen door het Woord der belofte, Dat vlees geworden is in Israëls grote Zoon, Maria's Kind, Dat in de volheid des tijds kwam om wet en profetie te vervullen. Zo komt de zegen van Abraham ook tot de heidenen in Christus Jezus, opdat ook zij de belofte van de Geest verkrijgen zouden door het geloof (Gal. 3:14)."

Drs. Vergunst schrijft verder over: *De belofte van het land*. In deze paragraaf zegt hij o.a.: "De Heere laat Zijn volk niet opgaan in de andere volken, maar geeft het een eigen plaats, een eigen land. Het moet als Abraham afgezonderd zijn van alle volken en de Heere toegewijd, om juist daar en zo tot zegen te kunnen zijn voor de wereld. Vandaar dat de belofte aan Abraham ook als inhoud heeft "het land dat Ik u wijzen zal." Het is Kanaän, het beloofde land, het land, waar God te midden van Zijn volk wonen zal en waar de grote Zoon van Abraham eens Zijn voetstappen zou zetten en waar in Hem de belofte haar vervulling zou vinden."

Hierna komen paragrafen over *haat en vervolging, antisemitisme* en over de uitspraak *Zijn bloed over ons en onze kinderen*. Verder over het feit, dat Hij kwam tot het Zijne en dat de Zijnen Hem *niet aangenomen* hebben. Dan komt de paragraaf over *Het geheimenis*. Dat raakt de toekomst. Israël zal aangenomen worden. Welk een zegen zal daarvan uitgaan. Zo schrijft drs. Vergunst.

"Die toekomst", aldus de schrijver, "waarvan de tekenen al zichtbaar zijn,

mogen wij verwachten. Dat kan alleen als wij - zoals Israël voor ons het teken is van Gods gestrengheid en goedertierenheid - voor Israël het teken zijn van het leven uit de gerechtigheid des geloofs, het leven dat inderdaad gedragen wordt door de vreugde der wet. Zo zullen wij Israël tot jaloersheid verwekken, door te leven uit de erfenis van Israël, uit Gods verbond en woorden, bevestigd in Abrahams grote Zoon. Dan zal het gebed, dat wij voor Israël doen, tot hun zaligheid zijn, want dit is hun verbond van God, dat Hij hun zonden zal wegnemen.

Dan verstaan wij de verborgenheid van Gods welbehagen, het geheimenis van Israël, zo overweldigend diep en rijk, dat het ook dringt tot de lofprijzing van de apostel: Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid."

De schrijver citeert tenslotte het psalmvers:

't Is trouw, al wat Hij ooit beval...

De bijdrage van ds. Boogaard is getiteld: *Gods Woord voor de toekomst*. In een korte *Inleiding* zegt hij o.a. dat de zaligheid wel uit de Joden is, echter niet door de Joden, maar door Christus alleen.

Daarna gaat ds. Boogaard in op de *Huidige situatie*. De Heere heeft aan Israël in bijzondere zin Zijn wonderen bewezen.

Hij doet er weer opnieuw wonderen aan. Het is al een wonder dat er nog Joden zijn. Er is een onafhankelijke Joodse staat gesticht. Daarin is Gods hand. Ds. Boogaard schrijft verder over *Nationaal herstel, Geestelijk herstel, de Profetie van Ezechiël, nogmaals over het nationaal herstel* en dan verder over: *Israëls aanneming, Een overblijfsel naar de verkiezing en Israëls aanneming*. Dat is tot bemoediging ook voor de kerk in ons land.

Hierna komen de volgende paragrafen: *Is de kerk in de plaats van Israël gekomen? En alzo zal geheel Israël zalig worden, De aanduiding "Israël", Verlossing*. Daarbij laat ds. Boogaard de Heilige Schrift spreken.

Vervolgens laat hij de geschiedenis spreken: *Reformatie, Wat zeggen de kanttekeningen?, Nadere Reformatie, Chiliasme?, Afscheiding en Doleantie en Twintigste eeuw*.

Dan trekt ds. Boogaard *Conclusies*.

"Uit wat wij tot nu tot geconstateerd hebben, möge duidelijk zijn dat een positieve toekomstverwachting voor Israël niet maar een visie is van hobbyisten of Israëlfans die aan hun wensdromen gestalte willen geven. Integendeel, het is een zaak die gegrond is in Gods Woord en beloften."

Aldus ds. Boogaard. Hij licht dit nader toe. Dan schrijft hij over *Wat wij moeten afwijzen* en dan komt een *Tenslotte*, dat we hier laten volgen:

"Opmerkelijk is wel dat in deze dagen Gods kinderen die een nabij leven met de Heere mogen hebben, zo bemoedigd worden door het zien dat God begonnen is Zijn beloften te vervullen, die er nog liggen, zowel voor de Kerk als voor Israël. Ook de Kerk staat nog een betere tijd te wachten dan wij nu beleven. En wie zou daar niet naar uitzien? Laat dat vooral voor onze jonge mensen tot lering en bemoediging zijn. Want zalig worden is voor ieder een strikt persoonlijke zaak.

Maar er is ook mogelijkheid om zalig te worden. Ook nu, ondanks de donkerheid van de tijd waarin wij leven. Het is zonder meer een leugen dat God geen mensen meer zou bekeren. Ook nu werkt de Heere nog en meest in jonge harten.

Maar als de Heere met Zijn Geest in Israël gaat werken, zal Hij ook in veel rijker mate onder ons gaan werken. Bij meerderen van onze vaders vonden we de verwachting dat er voor de kerk onder ons nog een bloeitijd zal aanbreken die de Reformatie te boven zal gaan. Laten wij hopen en bidden dat dit werkelijkheid mag worden.

Nogmaals, jonge mensen (want voor jullie schreven wij dit boek eigenlijk het meest), er is uitzicht. Zoekt de Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is. Het is nodig dat een mens zijn doemwaardigheid leert kennen en belijden, opdat er plaats in het hart zal komen voor de Zaligmaker. Maar laat je niet vervoeren tot een doemdenken dat niet naar de Schrift is, alsof de Heere niet meer zou werken en bekering bijna onmogelijk is, want dat is niet naar Gods Woord.

Wij besluiten met de wens dat Israëls verlossing uit Sion kome en dat dit boek mag dienen tot bemoediging van Gods kinderen, maar ook van elke lezer(es)."

Tot zover ds. Boogaard.

BIJBELSE ALBUMS met plaatjes in kleur

Speciaal voor gebruik op scholen en zondagsscholen geeft de GBS albums met plaatjes over Bijbelse onderwerpen uit. De kinderen kunnen deze plaatjes zelf inplakken. Bij elk kort verhaal in de diverse albums is ruimte opengelaten voor een plaatje.

De albums zijn 21,5 cm breed en 15 cm hoog, stevige omslag.

Bij elk album behoort een set van 40 plaatjes (afm. 14,5 x 10,5 cm).

Wij kunnen acht series leveren:

0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten.

1 Richteren, koningen en profeten

2 Nieuwe Testament 1

3 Nieuwe Testament 2

A Wonen, werken en eredienst van Israël

B Bloemen en planten in Israël

C Dieren in de Bijbel

D Voorwerpen in de Bijbel

Prijs per album met

plaatjes **f 10,90**

Te bestellen bij de boekhandel of rechtstreeks zonder postzegel bij:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 2809, 4140 WB LEERDAM

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Tevens starten wij D.V. september 1992 met de nieuwe opleiding voor

Kraam- en/of Gezinsverzorgster

Heb je interesse, dan ben je hartelijk welkom.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

MEDISCHE NOOD!!

In Zuid-West China

Vanuit de bergdorpen van de Lahu, Wa en Dai-stammen in Zuid-West China is de zeer dringende vraag gekomen om medische klinieken. In deze omgeving is geen enkele medische zorg. Christen artsen willen daar gaan werken.

Deze klinieken zullen worden gebouwd in plaatsen waar de huisgemeenten samenkomen. Ze kunnen dan fungeren als kleine zendingsposten.

De bouw en inrichting van een kliniek kost f 50.000.-. Kunnen we met uw hulp 3 klinieken bouwen? De bergbewoners zien met grote belangstelling uit naar uw antwoord.

ONTVANGEN: f 3.500.-

NOG NODIG: f 146.500

Postgiro 31 55 32
Stichting "Bonisa-Zending"

Schoolstraat 17, 2161 HB Lisse, of op rek. 33.65.54.613 van Rabobank te Lisse, t.n.v. Stichting BONISA-zending. Gironr. van de Rabobank 163525.

Lezingen en informatie met of zonder dia's voor verenigingen en scholen kunt u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel. 05270-15063, Donaustraat 5, 8303 WL Emmeloord.

MELITE LEDEN ADMINISTRATIE

speciaal voor kerken
Gezinskaarten
Automatisch jaaroverzicht
Uitvoer naar WordPerfect
Vraag inlichtingen

ARCHIPEL INFORMATICA bv

Programmatuur voor kerk,
vereniging, en pastorie
Postbus 884
3900 AW Veenendaal
Plesmanstraat 64, tel. 08385-11889

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

FINANCIËLE ADOPTIE

Miljoenen kinderen worden bedreigd door ondervoeding en ziekten. Hun toekomst is uitzichtloos omdat zij niet naar school kunnen. Ook kennen zij de rijke boodschap van het Evangelie niet.

Als u hen steunt, ontvangen zij voedsel, kleding, onderwijs en komen zij bovendien in aanraking met het Evangelie.

**Geef voor hun toekomst!
Help mee en meld u aan
als sponsor!**

IS ER PLAATS AAN UW TAFEL VOOR DIT KIND?

STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD

**WOORD
& DAAD**

Postbus 560
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566

BESTEL NU:

EEN EEUW CHRISTELIJK GEREFORMEERD

Gedenkboek,
verschijnt D.V. september

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL

Dorpsstraat 164, 03497-4355

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning...
U vindt het allemaal op Texel.

Bel ons en reserveer een bungalow of stacaravan voor uw vakantie in eigen sfeer!

vakantieoord
De Verrassing

Oosterend, 02220-18391

